

традиційна складова не вигідні і навіть небезпечні, оскільки можуть привести до збільшення тривалості життя, знизити рентабельність фармацевтичного і лікарського бізнесу тощо. Зруйнований спортивний майданчик чи тренувальна база – це шлях до збільшення лікувальних закладів. Україна сьогодні випереджає Європу за кількістю ліжок-місць на душу населення. І всупереч декларативно-нормативним актам (накази Президента України, Цільові програми, Закони тощо), ситуація з оздоровленням молоді та школярів зокрема залишається складною. Однією з найважливіших причин, що породжують несприятливий стан здоров'я молоді, є незадовільне суспільно-державне ставлення до занять фізичною культурою і спортом. Наприклад, на Парламентських читаннях у 2010 році було заявлено, що витрати на фізичне виховання на душу населення становили всього лише 7 коп., тоді як у країнах Європейського Союзу – в середньому 150 євро.

Сьогодні заняття фізичною культурою зумовлені матеріальними статками людини, сім'ї, в якій є дитина, та й саме суспільство стало більш вибагливим до засобів оздоровлення.

ВИСНОВКИ

Отже, в становленні масова фізична культура в культурологічній інтерпретації може мати такий вигляд, де масовість лише сьогодні набуває свого істинного вигляду, який не залежить від кількісного складу. Встановлено, що елітарність, яку надають фітнес-клуби, доводиться відносити до масової фізичної культури, не всі відвідувачі йдуть заради покращення фізичного стану, а швидше через існуючі модні тенденції у суспільстві. Таким чином можна констатувати, що саме зараз відбувається реальне масове становлення фізичної культури, де колишній кількісний склад замінюється сьогодишнім якісним.

ЛІТЕРАТУРА

1. Блеер А.Н. Терминология спорта. Толковый словарь-справник / А.Н. Блеер, Ф.П. Суслов, Д.А. Тышлер. – М.: Академия, 2010. – с. 184.
2. Гумбрехт Х.У. Похвала красоте спорта / Х.У. Гумбрехт; пер. с англ.. В. Фещенко. – М.: НЛО, 2009. – с. 10, 58.
3. Двуреченская А.С. Аксиологический подход к массовой культуре / А.С. Двуреченская // Вестн. Кемеров. гос. ун-та культуры и искусств. – 2009. - №8. – с. 118.
4. Докучаев И.И. Ценность и экзистенция. Основоположения исторической аксиологии культуры / И.И. Докучаев. – СПб.: Наука, 2009. – с. 555.
5. Задачи партии в области физической культуры // Извест. физ. культуры. – 1925. - №13-14. – с. 2.
6. Культурология: учебник / под. ред.. Ю.Н. Солонина, М.С. Кагана. – М.: Высш. образование. 2007. – с. 291.
7. Николаев Ю.М. Физическая культура и основные сферы жизнедеятельности человека и общества в контексте социокультурного анализа / Ю.М. Николаев // Теория и практика физ. культуры. – 2003. - №8. – с. 22.
8. Ортега-и-Гассет Х. Восстание масс / Х. Ортега-и-Гассет; пер. с исп. – М.: ООО Изд. АСТ, 2002. – с. 17-18.
9. Пронькина А.В. Структурно-функциональные особенности массовой культуры как доминирующей формы бытия современной культуры / А.В. Пронькина // Вестн. Рязан. гос ун-та им. С.А. Есенина. – 2009. - №24. – с. 59.
10. Рубчевский В.П. Роль массового спорта в формировании активной жизненной позиции рабочих производственного коллектива / В.П. Рубчевский // Теория и практика физ. культуры. – 1982. - №8 – с. 37.
11. Сараф М.Я. Спорт в культуре XX века: становление и тенденции развития / М.Я. Сараф // Теория и практика физ. культуры. – 1997. - №7. – с. 10.
12. Степовой П.С. Советское общенародное государство и физическая культура и спорт / П.С. Степовой // Теория и практика физ. культуры, - 1982. - №10. – с. 6-7.
13. Sunyk A. Ocherki istorografii istorii i fizicheskoy kultury i sporta [tekst] / A. Sunyk. – М.: Sov. Sport. 2010. – с. 373.
14. Teorija i metodyka fizicheskoy kultury; uchebnik / pod. red. prof F. Kuramshyna – 3-e izd. stereotip. – М.: Sov. Sport. 2007. – с. 9-10.
15. Teorija i praktyka fizicheskoy kultury. – 1982. - №11.
16. Teplic K.T. Vse dlja vsekh: massovaja kultura i sovremennij chelovek / K.T. Teplic – М., 1966. – с. 154.

УДК 371.13:37.037

Матвійчук Т. Ф.
Львівський державний університет фізичної культури

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ ВЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

Стаття присвячена дослідженню проблем формування педагогічної майстерності вчителів фізичної культури у процесі вивчення психолого-педагогічних дисциплін у вищому навчальному закладі.

Ключові слова: педагогічна майстерність, психолого-педагогічні дисципліни, учитель фізичної культури, вищі навчальні заклади, фізична культура і спорт.

Матвійчук Т. Ф.. Особенности формирования педагогического мастерства учителей физической культуры. *Статья посвящена изучению проблем формирования педагогического мастерства учителей физической культуры в процессе изучения психолого-педагогических дисциплин в высшем учебном заведении.*

Ключевые слова: педагогическое мастерство, психолого-педагогические дисциплины, учитель физической культуры, высшие учебные заведения, физическая культура и спорт.

Matvijchuk Tetyana. Features formation of pedagogical mastery of teachers of Physical Educations. *The article investigates the problems of improving the training of teachers of physical culture by forming their pedagogical mastery in the study of psycho-pedagogical disciplines in the university. The study of key components of the teacher of physical culture it possible to determine the optimal structure of his knowledge, to identify significant professional skills set features creative solutions specific educational tasks.*

Comprehensive analysis of the theory and practice of training teachers of physical education in high school of physical culture and sport allowed us to determine features of formation of pedagogical mastery of future teachers of physical culture. The methodological and psycho-pedagogical bases of formation of pedagogical mastery, presents the main features of the system of formation of pedagogical mastery of future teachers of higher education physical establishments. Technique of formation of pedagogical mastery's in the study of psycho-pedagogical disciplines includes: development of teacher capacity through the continuous improvement of the level of training throughout the training in high school; development of professional knowledge and skills through the use of elements of technologies of developing training and inclusion in practice; the formation of professional and pedagogical competence in addressing the pedagogical situations; the formation of individual style with the help of educational activity, which is an analog of professional and personal needs of the students responsible.

Key words: pedagogical mastery, psychological and pedagogical disciplines, teacher of Physical Education, higher education physical establishments, physical culture and sports.

Постановка проблеми та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями. Підвищення ефективності навчання педагогічних працівників, які мають володіти високим рівнем кваліфікації та займати активну позицію в своїй професійній діяльності, є одним зі стратегічних завдань освітньої політики України та основною метою ВНЗ галузі фізичної культури і спорту. Професіоналізм і педагогічна майстерність вчителя фізичної культури виявляється в якісних характеристиках: спрямованості, компетентності, рівні володіння професійно-педагогічними вміннями, що передбачає професійне становлення, розвиток загальної та педагогічної культури, виховання особистісних і професійно значущих якостей у процесі навчання. Концептуальні положення щодо професійної підготовки майбутніх фахівців фізичного виховання і спорту викладені в державних нормативних документах: Законах України «Про освіту», «Про вищу освіту»; основних програмних документах галузі фізичного виховання: Законі України «Про фізичну культуру і спорт», Указах Президента України «Про державну підтримку розвитку фізичної культури і спорту в Україні», Цільовій комплексній програмі «Фізичне виховання – здоров'я нації».

Аналіз останніх досліджень і публікацій. З початку 90-х рр. ХХ ст. дослідники значну увагу приділяли розгляду потенційних можливостей фізичної культури щодо гармонійного розвитку духовних і фізичних сил людини. Водночас, особливості традиційної організації навчально-виховного процесу у ВНЗ ускладнюють формування загальнопедагогічної культури студентів, розвиток професійно-педагогічних якостей особистості. Пріоритетними напрямками цієї галузі є теоретичні та методичні засади розвитку і вдосконалення системи підготовки педагогічних працівників. Тобто, до недавнього часу основною метою роботи вчителя фізичної культури вважалися завдання всебічного фізичного вдосконалення учнів, тому в системі підготовки майбутніх вчителів панував утилітарний, технократичний підхід. Завдання вчителя обмежувалися лише професійними обов'язками з реалізації фізичного вдосконалення школярів. Відповідним чином будувалася підготовка вчителів фізичної культури у ВНЗ, що мала на меті передусім формування професійних знань, умінь і навичок. Результати досліджень українських науковців Н. Зубанової, Р. Карпюка, Б. Шияна, В. Яловик та інших, а також аналіз практики фізичного виховання в загальноосвітніх навчальних закладах свідчать, що частина фахівців з фізичної культури в Україні недостатньо підготовлена до реалізації професійно-педагогічних функцій, не володіє належним рівнем педагогічної майстерності. Зважаючи на це, видається закономірним, що серед пріоритетних напрямів розвитку цієї галузі провідне місце займають теоретичні та методичні засади розвитку і вдосконалення системи підготовки, підвищення кваліфікації та перепідготовки педагогічних кадрів. З метою підвищення ефективності системи підготовки педагогів фізичного виховання і спорту необхідні оптимальні організація й управління навчанням. Важливе місце в підготовці фахівців фізичного виховання і спорту займають психолого-педагогічні дисципліни, від яких залежить вироблення здатності майбутніх вчителів ефективно застосовувати форми і методи роботи з учнями, креативно мислити, самостійно продукувати нові знання. Попри педагогічну спрямованість ВНЗ галузі ФКіС, чинна система підготовки не забезпечує випускникам рівня педагогічної майстерності, що відповідає соціальному запиту, а проблема її формування у студентів залишається малодослідженою.

Формулювання мети та завдань роботи. Мета даного дослідження полягає у визначенні ролі психолого-педагогічних дисциплін у підготовці фахівців фізичного виховання і спорту під час навчання у ВНЗ. Відповідно до мети дослідження визначено основні завдання: визначити провідні компоненти змісту діяльності вчителя фізичної культури; визначити структуру знань вчителя фізичної культури; виявити і класифікувати професійно значущі вміння; визначити особливості творчого вирішення специфічних педагогічних завдань.

Виклад основного матеріалу дослідження. Особливості фізичної культури неминуче відбиваються у своєрідних особливостях підготовки майбутнього вчителя фізичної культури у вищій школі. Основу загально професійної підготовки вчителя фізичної культури у ВНЗ галузі ФКіС разом з «Педагогікою» і «Психологією» становить курс «Теорія і методика фізичного виховання», покликаний формувати у студентів систему фундаментальних знань і практичних умінь, що визначають ефективність професійної діяльності в галузі фізичної культури. Зазначимо, що в нашому дослідженні основну увагу зосереджено на психолого-педагогічній підготовці вчителя фізичної культури. Її надзвичайна важливість детермінована органічним зв'язком теорії та методики фізичного виховання із загальною педагогікою. Істотне значення загальнопедагогічної підготовки відображено в Державному освітньому стандарті та навчальних планах ОКР «бакалавр» напряму підготовки 6.010201 «фізичне виховання» (освітня кваліфікація: бакалавр фізичного виховання і спорту, вчитель фізичної культури). Цими документами передбачено загалом значну кількість часу, відведеного на вивчення дисциплін загально професійної підготовки.

Підготовка педагога – багатоетапний процес. Він починається ще до вступу абітурієнта в педагогічний ВНЗ, але не завершується з його закінченням. Кількісні та якісні характеристики професіоналізації особистості педагога відрізняються на різних стадіях його професійного становлення: на етапі допрофесійної підготовки, на стадії професійно-педагогічного навчання і на стадії самостійної професійної діяльності. Між цими етапами реалізуються принципи безперервності та наступності, які відображають загальну динаміку і напрям розвитку особистості майбутнього вчителя фізичної культури. Найважливішим для становлення майбутнього вчителя є, безперечно, навчання у ВНЗ. Нині пошук нових шляхів організації підготовки вчителів фізичної культури, заснованих на особистісно орієнтованому, аксіологічному, культурологічному підходах, вимагає від системи

вищої фізкультурно-педагогічної освіти змін у цілях, змісті, засобах, методах і формах підготовки. Необхідність формування в майбутніх учителів фізичної культури педагогічної майстерності зумовлюють такі основні чинники: 1) Для сучасної епохи характерна модель освіти, орієнтована на творчу ініціативу, самостійність, конкурентоспроможність майбутніх фахівців, у тому числі й вчителів. Творчий потенціал вчителя залежить від рівня сформованості його професійного мислення. Професійно спрямоване мислення ініціює рефлексивну діяльність учителя, що дає йому можливість стати професійно активним педагогом, здатним до самостійної інноваційної діяльності, і, як результат – бути затребуваним і конкурентоспроможним майстром. 2) Підвищення теоретичного рівня змісту навчальних дисциплін призвело до загострення суперечностей між загальними цілями освіти і реальними можливостями майбутніх учителів вирішувати прикладні завдання. 3) У системі освіти відбулися серйозні зміни: диверсифікація, збагачення шкільної практики новими освітніми технологіями, формами навчання, можливістю самостійно вибирати навчально-методичну базу. Натомість у молодих учителів спостерігається несамостійність і невміння творчо застосовувати теоретичні знання, набуті у ВНЗ.

Педагог повинен бути творчою особистістю, що володіє глибокими знаннями свого предмета і розвиненими професійно-педагогічними вміннями. Майстерність учителя прямо пов'язана з його самовираженням, в якому велику роль відіграють інтуїція, натхнення, талант. Найважливішою умовою зростання майстерності є творча діяльність, заснована на безперервному вдосконаленні. Динаміка професійного становлення молодого вчителя проходить за певними щаблями професійного стану особистості, що свідчить про її професійну готовність. Успішність професійної підготовки майбутніх учителів залежатиме від того, якою мірою збагачується їхня духовна й особиста культура, якими професійними якостями вони будуть володіти, на скільки вірно зможуть прогнозувати ситуацію в суспільстві до моменту закінчення навчального закладу. Вирішальним чинником формування особистості майбутнього вчителя є забезпечення суспільної активності та соціальної зрілості студента ВНЗ. Чим більше він ініціативний, активний, чим наполегливіше працює над вихованням своїх особистісних і професійних якостей, тим успішніше відбувається становлення його особистості як вчителя і вихователя [3, с. 19]. Можна бути професійно компетентним педагогом, тобто вільно орієнтуватись у предметній галузі, системно діяти в педагогічній реальності, мати особистісно-гуманітарну орієнтацію, уміти узагальнювати і передавати свій досвід колегам, бути здатним до рефлексії, володіти сучасними педагогічними технологіями, але при цьому не бути майстром, а отже, не досягати вагомого і якісного результату в учінні. Щоб стати майстром, необхідно здобути особистісну професійну неповторність, власний стиль діяльності, концептуальне професійне мислення. Педагогічна майстерність є індивідуальним внеском у педагогічну культуру суспільства, і лише повне усвідомлення механізмів власної діяльності уможливує передачу майстерності іншим [1, с. 282]. У зв'язку з переорієнтацією освіти необхідно відкинути авторитарні підходи до формування особистості, натомість створювати умови для її саморозвитку, який є вищою формою професійного розвитку вчителя. Досягнення високого рівня педагогічної майстерності потребує від учителя прагнення постійно розвиватися, самовдосконалюватися у професії. У формуванні потреб до професійного вдосконалення виділяють такі рівні: *Пасивний* виявляється в тому, що потреба в самоствердженні виражена слабо, що виявляється в недостатніх заняттях саморозвитком, самоосвітою; *Ситуативний* рівень характеризується нестійкістю процесів саморозвитку, самоучіння, самоосвіти. Ці процеси не завжди усвідомлюються фахівцем. *Активний* рівень проявляється у високому розвитку процесів самовдосконалення, самоучіння, самоосвіти. У процесі професійної підготовки майбутній учитель намагається опанувати ті види знань, умінь і навичок, які будуть затребувані вже в перші роки роботи [7, с. 444]. І все це відбувається під час практичної й теоретичної навчально-виховної діяльності. Сучасний учитель фізичної культури зорієнтований на суворо регламентовану репродуктивну діяльність [5, с. 39]. Це зумовлено практикою підготовки вчителів фізичної культури у ВНЗ, де студенти засвоюють переважно розрізнені компоненти професійної діяльності, а не її цілісну структуру. Водночас провідною, інтегральною якістю вчителя, на думку Г. Костюка є його здатність професійно, педагогічно мислити. Це розвиває педагогічну спостережливість, уміння планувати й аналізувати педагогічний процес. Цілісної, досконалої технології соціального та професійного становлення творчої особистості педагога до теперішнього часу не існує. За результатами досліджень науковців, значна частина вчителів фізичної культури не володіє сучасною методикою вдосконалення рухових здібностей учнів і не пов'язує їхній фізичний розвиток із засвоєнням техніки виконання вправ. Викликає занепокоєння обмежений арсенал форм і методів фізичного виховання, які застосовуються в більшості українських шкіл, невміння та небажання вчителів використовувати інноваційні технології [2, с. 304].

Аналізуючи становлення педагогічної майстерності фахівців із фізичної культури, автори вказують на те, що необхідний рівень формується у процесі професійно педагогічної діяльності та досягає необхідного рівня через 7-8 років педагогічної діяльності. Наслідком недостатньої розробленості теорії та методику формування професійно-педагогічної майстерності фахівців фізичного виховання і спорту є те, що значна частина молодих учителів фізичної культури, тренерів не розуміють значимості складових педагогічної майстерності, оволодіває ними переважно самостійно у практичній педагогічній роботі. Водночас, суспільні трансформації визначають необхідність удосконалення підготовки фахівців фізичного виховання і спорту, ставлять вищі вимоги до особистості вчителів, їхньої майстерності, розкриття задатків, обдарованості студентів, вимагають перегляду теоретико-методологічних засад професійної підготовки. Традиційні зміст, форми та методи підготовки вчителів фізичної культури, на жаль, не повністю відповідають вимогам сьогодення, не сприяють формуванню вчителя як активної особистості, здатної творити й забезпечувати ефективне функціонування національної системи фізичного виховання.

Про рівень професійної майстерності вчителя фізичної культури свідчить його спроможність проаналізувати педагогічну систему й визначити необхідність змін окремих її компонентів. В цілому, рівень готовності та бажання вчителів фізичної культури до втілення інноваційних технологій достатньо високий. При цьому досвідчені педагоги чітко визначають, що найбільш актуальне для покращення фізкультурно-оздоровчої роботи в школі: потребують певних змін контроль і оцінювання результатів; більш суттєве оновлення вимагають навчальні плани, методи навчання і виховання, кадровий потенціал; великих змін потребують навчальні програми, організація навчально-виховного процесу, матеріально-технічне забезпечення та мотивація фізичного удосконалення учнів [4, с. 142]. Успішність вирішення складних завдань модернізації педагогічної освіти багато в чому залежить від ефективності підготовки викладачів. Одним із чинників, що гальмують соціальний розвиток майбутнього учителя фізичної культури є повільне просування, розтягнутість входження в нормальну професійну діяльність, що

часто перевершує терміни навчання у ВНЗ. Для нас важливо, що розвиток педагогічної майстерності може відбуватися спонтанно, а може формуватися цілеспрямовано у процесі вивчення майбутніми вчителями фізичної культури психолого-педагогічних дисциплін. Вони мають потужні можливості в особистісному і професійному розвитку студентів і їх доцільно розглядати як засіб професійної підготовки майбутнього вчителя, введення людини у світ професії. Як уже зазначалося, результативність праці вчителя безпосередньо залежить від рівня професійної підготовленості, яка детермінується якістю педагогічних умінь і сукупністю спрямовуючих, інструментальних та ситуаційних чинників. Чим вищий позитивний вплив цих чинників і більший діапазон педагогічних умінь, тим кращі результати у комплексному вирішенні завдань фізичної культури учнів. Серед провідних умінь вчителя фізичної культури виділяють: спортивні, навчальні та педагогічні вміння; спортивні, організаційні, методичні, конструктивні, комунікативні та пізнавальні педагогічні вміння; педагогічну спостережливність, дидактичні, організаційні, психомоторні, експресивні вміння [8, с. 12; 10, с. 13].

Педагогічну діяльність учителя фізичної культури не можна розглядати ізольовано від учнів. Перебуваючи в постійному взаємозв'язку, вчитель і учні утворюють педагогічну систему, що має складну й динамічну будову. У такій навчально-виховній системі учні поетапно переходять з об'єкту діяльності в суб'єкт [5, с. 39]. Психологічні вимоги професії до людини потребують розвитку психічних якостей, необхідних для успішної діяльності [9, с. 89; 10, с. 196]. Саме на їх розвиток слід звернути особливу увагу у процесі професійної підготовки вчителя фізичної культури. Формування професійно-педагогічної спрямованості особистості майбутніх учителів фізичної культури в умовах вищої педагогічної освіти є необхідною складовою навчально-виховного процесу, що забезпечує цілеспрямоване управління становленням особистості вчителя, зумовлює інтеграцію навчальних дисциплін та оптимізацію процесу підготовки до професійної діяльності [6, с. 120]. Аналіз сучасного стану навчання у ВНЗ галузі ФКіС показує, що нині важливо забезпечити включення в навчальний процес не просто технологій, що містять елементи інновацій, а таких, що спрямовані на вирішення власне дидактичних завдань, які глибоко осмислені з позицій педагогічної науки, психології, теорії і методики фізичного виховання та спортивного тренування. У цьому зв'язку набуває особливої актуальності розроблення дидактичних і методичних принципів використання сучасних освітніх технологій у навчальному процесі, педагогічне осмислення накопиченого в інших галузях досвіду, проведення відповідних наукових і методичних досліджень щодо створення та вивчення можливостей використання технологізованих методик у підготовці фахівців галузі ФКіС. Проте, подолання недоліків підготовки майбутніх учителів фізичної культури залежить не лише від запровадження інноваційних технологій. Доцільними є фундаменталізація навчального матеріалу; системна організація процесу пізнання педагогічної дійсності; формування методологічного мислення майбутніх педагогів; актуалізація людинотворчої сутності професійної діяльності вчителів фізичної культури; інтеграція теоретичної та практичної складової загально педагогічної підготовки. Слід зауважити, що підвищення рівня педагогічної майстерності потребує наукового обґрунтованих розробок і цілісної системи заходів, які сприятимуть суттєвому підвищенню ефективності професійної підготовки вчителя фізичної культури. Вирішення завдань професійної підготовки студентів ВНЗ галузі ФКіС повинно бути направлене на формування світоглядних, теоретичних, організаційно-методичних і технологічних засад фізичної культури та спорту, а також знань, умінь і навичок, які дозволяють успішно опанувати ціннісний потенціал фізичної культури та цілеспрямовано використовувати його в життєдіяльності людини [10, с. 59]. Оптимізація навчально-виховного процесу професійної підготовки майбутнього вчителя фізичної культури стосується практично всіх складових: форм навчання; видів підготовки; організаційно-методичного управління професійною підготовкою (форми організації занять, моніторинг якості професійної підготовки). Однак повноцінне оновлення процесу підготовки у ВНЗ галузі ФКіС можливо лише шляхом розроблення новітньої концепції фізичної культури та науково обґрунтоване вдосконалення педагогічних технологій. Концепція фізичної культури та фізкультурної підготовки повинна відповідати вимогам сучасної методології науки; органічно вписуватися в загальну теорію культури особистості; вирішувати широке коло культурологічних, соціологічних і педагогічних проблем [8, с. 13]. Посилення гуманітарної спрямованості сучасної педагогічної освіти та фізичної культури неминуче веде до підвищення значущості загально педагогічної підготовки майбутніх учителів фізичної культури у ВНЗ, оскільки лише в цьому випадку забезпечується справжнє реформування системи фізкультурної освіти, переходу її до нової особистісно орієнтованої освітньої парадигми. Водночас, пошук нових шляхів організації підготовки вчителів фізичної культури, заснованих на особистісно орієнтованому, аксіологічному, культурологічному підході, вимагає змін не лише в цілях, засобах, методах і формах підготовки, а також і реформування її змісту, що необхідно для формування компетентного вчителя фізичної культури, готового до творчої професійної діяльності.

ВИСНОВКИ. Цілеспрямоване формування педагогічної майстерності майбутніх учителів фізичної культури є ефективним, якщо зміст їхньої професійної підготовки набуває системного характеру, спрямований на комплексне вирішення актуальних завдань професійного становлення особистості студента, розвиток та інтеграцію його педагогічного потенціалу, спортивно-професійного вдосконалення, професійно-педагогічних знань, умінь, навичок і досвіду практичної діяльності. Завдання професорсько-викладацького складу ВНЗ у контексті становлення і розвитку педагогічної майстерності майбутніх учителів фізичної культури – сформувати в них професійно важливі якості: науковий світогляд, моральну свідомість, естетичні погляди; емоційно-чуттєву, інтелектуальну та волюву активність; загальнофізичну, психофізіологічну готовність; педагогічний такт, стиль і манеру поведінки; володіння актуальними психолого-педагогічними знаннями, вміннями організувати фізкультурно-оздоровчу роботу, творчому педагогічному пошуку; здатність до постійного самовдосконалення. Спрямована на це оптимізація підготовки майбутніх учителів у ВНЗ галузі фізичної культури і спорту потребує наукового обґрунтування змін організаційно-педагогічної структури управління навчальним процесом, його форм і методів, що мають застосовуватися у реформуванні вищої освіти. Проведена робота не вичерпує всіх аспектів досліджуваної проблеми.

ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ пов'язані з розробленням діагностичних програм і методик відстеження та коригування процесу формування готовності студентів ВНЗ галузі ФКіС, корекції педагогічної діяльності та напрямів розвитку майбутнього вчителя у процесі професійної підготовки, виявлення перепон, які заважають розкриттю потенційних можливостей особистості та розвитку її професійно-педагогічних здібностей.

ЛІТЕРАТУРА

1. Біла книга національної освіти України / Т. Ф. Алексєєнко, В. М. Аніщенко, Г. О. Балл [та ін.] ; за заг. ред. акад. В. Г. Кременя ; НАПН України. — К. : Інформ. системи, 2010. — 342 с.
2. Вільчковський Е. С. Професійна спрямованість підготовки фахівців з фізичного виховання / Е. С. Вільчковський // Розвиток педагогічної і психологічної наук в Україні (1992-2002 рр.) : зб. наук. пр. — Харків : ОВС, 2002. — Ч. I. — С. 301—310.
3. Карпюк Р. П. Підготовка вчителя фізичної культури до розв'язання професійних ситуацій : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / Карпюк Роман Петрович. — Чернігів, 2004. — 188 с.
4. Москаленко Н. В. Фізичне виховання молодших школярів : монографія / Н. В. Москаленко. — Дніпропетровськ : Інновація, 2007. — 252 с.
5. Шиян Б. М. Теоретично-методичні основи підготовки вчителів фізичної культури в педагогічних навчальних закладах : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня докт. пед. наук : спец. 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» / Б. М. Шиян. — К., 1997. — 50 с.
6. Diamond C. T. Teacher Education as Transformation / Diamond C. T. Patric. — L. : Open University Press, 1991. — 139 p.
7. Driver R., Bell B. Student's thinking and the learning of science: A konstruktivist view // Science in science education.- Vol. 13.-P.443-455 - as quot. in : Kreitzberg P. Op. cit., 1993.
8. Kreitzberg P. The legitimation of educational aims: paradigms and metapors. - Lund, 1993.
9. Meinberg E. Hauptprobleme der sportpadagogik. Wissensafflich Buchgesellschaft, Darmstadt, 1991.
10. Tones E. Teaching Practice : Problems and Perspectives / Tones E., Morris S. — London : Methuen, 1972. — 300 p.

УДК 615.83 : 615.832.9

Матрошилін О. Г., Роголя Ю. Л.

Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка, Дрогобич

ЗАСТОСУВАННЯ ЗАГАЛЬНОЇ ПОВІТРЯНОЇ КРІОТЕРАПІЇ У ФІЗИЧНІЙ РЕАБІЛІТАЦІЇ

В статті представлені дані про застосування загальної повітряної кріотерапії – новітнього методу фізіотерапії, що полягає у короткочасному впливі на всю поверхню тіла людини ламінарним потоком сухого охолодженого від –60 до –120°C повітря, механізм її лікувальної дії, методику проведення процедур, устаткування, що реалізує метод, покази та протипокази до її використання.

Ключові слова: загальна повітряна кріотерапія, повітряна кріосауна, лікувальні ефекти, покази та протипокази.

Матрошилін А.Г., Роголя Ю.Л. Применение общей воздушной криотерапии в физической реабилитации. В статье представлены данные о применении общей воздушной криотерапии – нового метода физиотерапии, состоящем в кратковременном воздействии на всю поверхность тела человека ламинарным потоком сухого охлажденного от –60 до –120°C воздуха, механизм его лечебного воздействия, методику проведения процедур, установках, реализующих метод, показания и противопоказания к его использованию.

Ключевые слова: общая воздушная криотерапия, воздушная криосауна, лечебные эффекты, показания и противопоказания.

Matroshilin A., Rogala Y. Application of the general air cryotherapy in physical rehabilitation. The given article is devoted to the newest technique in physiotherapy, the so-called "general air cryotherapy". It is a physical medicine technique which provides a brief impact of laminar dry cooled air (from –60°C till –120°C) to the whole human body. As a result, tissue temperature decreases to the limits of cryostability (5 – 10°C) without marked shifts in body thermoregulation. Air cryosauna as one of the most effective methods is the use of cold on the human body has gained popularity in our country. This is not surprising, cryosauna is a direct path to health and well-being. During the procedure the immune system is naturally stimulated; hormonal background and metabolic processes are stabilized; release of endorphins in great number improves the living tonus of the organism. Cryosauna improves skin turgor and microcirculation. The cascade of biochemical processes starts with the effect of extreme low temperature and needs great energy. This energy is got by burning the fat and water and carbon dioxide are created. Right this active mechanism makes the base for treating surplus weight and cellulite. The procedures held in air cryosauna are absolutely safe as for the patient as for the staff. The article also reflects modern views as to the mechanisms of cryotherapy curative effects, its therapeutic and prophylactics goals. Indications and contraindications for cryotherapy are defined; a comparison to the old-fashioned analogue - nitrogen cryotherapy is made. One can also find description of apparatuses which are used for this procedure; a detailed instruction for the procedure. The article is illustrated with 2 pictures.

Key words: general air cryotherapy, air cryosauna, curative effects, indications and contraindications.

Постановка проблеми. Одним із важливих напрямків у сучасних методах реабілітації є пошук і впровадження в практику новітніх технологій зокрема у фізіотерапії, спрямованих на підвищення ефективності відновного лікування хворих та інвалідів і профілактику захворювань. На даний час у використанні фізіотерапевтичних чинників все більшого значення набуває кріотерапія (від грецького Κρυοζ – лід) – сукупність фізичних методів лікування, реабілітації та профілактики різних нозологічних форм захворювань, заснованих на використанні холодового фактора, який створюється різними за природою і формою кріоагентами, що забезпечують відведення тепла від тканин, органів або всього тіла людини [4,5,8,9,12,13, 18].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Залежно від площі тіла що піддається впливу різними холоддовими факторами, розрізняють локальну і загальну кріотерапію, засновником якої вважається японець Т. Ямаучі, котрий наприкінці ХХ сторіччя вперше повідомив про клінічне використання низьких температур, створюваних випарами рідкого азоту [15]. Проте, в процесі використання кріотерапії на основі рідкого азоту було виявлено її недоліки, пов'язані із суттєвою різницею градієнта